

Az EU összegző jelentése a 2011-es zoonózisok alakulásáról, zoonótikus kórokozókról és az élelmiszer eredetű megbetegedésekről

2011-ben 27 EU tagállam küldött jelentést a zoonózisokról, zoonótikus kórokozókról és élelmiszer-eredetű megbetegedésekről az Európai Bizottság (EC) és az Európai Élelmiszer-biztonsági Hivatal (EFSA) felé. Ezen kívül az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (European Centre for Disease Prevention and Control), valamint három európai (de nem EU tag) állam is továbbított adatokat. Az EFSA és az ECDC közösen elemezték az adatokat, amely 10 féle zoonózisra és élelmiszer-eredetű megbetegedésre vonatkozik.

A 2010-es adatokhoz képest 2011-ben növekedett a humán kampilobakteriózis esetek száma, amely továbbra is a leggyakrabban jelentett zoonózis; összesen 220 209 megerősített esettel. A kampilobakteriózis esetek száma az Európai Unión belül az utóbbi 4 évben jelentős növekedést mutatott, a megbetegedések szezonalitása is megfigyelhető volt. A *Campylobacter*-pozitív élelmiszer- és állati minták aránya az előző évekhez képest nem változott, a broiler húsokban előforduló *Campylobacter* szám továbbra is magas volt.

A humán szalmonellózis esetek száma a 2010-es adatokhoz képest 5,4%-kal, a 2007-esekhez képest pedig 37,9%-kal csökkent. Az EU-n belül az esetek száma 2008 és 2011 között statisztikailag szignifikánsan csökkent. 2011-ben összesen 95 548 megerősített esetet jelentettek. A szalmonellózisok számának csökkenése valószínűleg a baromfiállományokban végrehajtott sikeres *Salmonella* ellenőrzési programnak köszönhető. A legtöbb tagállam a baromfiállományok vonatkozásában megvalósította a *Salmonella* kórokozó csökkentésére kitűzött célját. Az élelmiszerek tekintetében leggyakrabban friss broiler csirkehúsban mutattak ki *Salmonellát*. A különböző élelmiszerkategóriák közül a darált hús, a húskészítmények és az élő kéthéjú kagylók voltak azok, melyek közül a legnagyobb arányban akadtak olyanok, amelyek nem feleltek meg az Európai Unió *Salmonellára* vonatkozó előírásainak.

A humán liszteriózis megbetegedések száma a 2010-es adatokhoz képest egy kicsit csökkent; 2011-ben összesen 1476 esetet jelentettek. Az előző évekhez hasonlóan most is magas - a jelentett esetek 12,7%-a - volt halállal végződő. A *Listeria monocytogenes* a kereskedelmi forgalomban levő, fogyasztásra kész termékekben ritkán lépte túl a jogszabályban rögzített határértéket. A vizsgált termékek közül leginkább a halból, sajtból és fermentált kolbászfélékből vett minták haladták meg ezt az értéket.

2011-ben összesen 9485 megerősített verotoxikus *Escherichia coli* fertőzést jelentettek, amely a 2010-es adatokhoz képest 2,6-szorosára emelkedett. Azokban az esetekben, ahol a szerocsoport is ismert volt, a legtöbbször az O157-es okozta a fertőzést. 1064 esetben viszont az O104-es szerocsoportot jelentették (mindez az ismert szerocsoportú esetek 20,1%-a), amely elsősorban a németországi hatalmas járványnak tudható be. Az esetek nagy részében (1006 esetben) hemolitikus urémiás szindróma (HUS) is kialakult. Ez a 2010-ben jelentett esetek számának 4,5-szerese volt, amely elsősorban a felnőtt lakosságot érintette, és amelyet a németországi járványnak tulajdonítanak. A verotoxikus *Escherichia coli* okozta humán megbetegedések száma az EU-ban 2008 óta nő. A legtöbb verotoxikus *Escherichia coli*-pozitív mintát marhahúsban találták, de magát a baktériumot más állatfajban és élelmiszerben is kimutatták.

Az EU-n belül yersiniózist 7017 esetben jelentettek, ami 2010-hez képest 3,5%-os növekedést mutat. Viszont az utóbbi 5 évben 2007 és 2011 között a megerősített esetek száma szignifikánsan csökkent. *Yersinia enterocolitica*-t főleg sertésből és sertéshúsból mutattak ki.

A *Mycobacterium bovis* okozta humán megbetegedések száma az EU-ban 2011-ben 132 volt. Ez 2010-hez képest csökkenést jelent; az esetek nagy része csak néhány tagállamot érintett. A szarvasmarhában kimutatott tuberkulózis gyakorisága uniós szinten enyhe növekedést mutat, bár továbbra is alacsony szinten maradt. Ez az enyhe növekedés annak tulajdonítható, hogy egy tagállamban már három egymást követő évben folyamatosan növekszik a szarvasmarha tuberkulózis gyakorisága.

A humán brucellózis megbetegedések száma tovább csökkent, és 2011-ben EU-s szinten 330 megerősített esetet jelentettek. A brucellózis-pozitív juh és kecske állományok száma csökkent. A szarvasmarha brucellózis esetek száma 2010-hez képest csak kismértékben csökkent.

2011-ben két parazita zoonózist, a trichinellózist és az echinococcosist jelentették az Európai Unióban. Az előbbi kórokozónál a megerősített esetek száma 268 volt, az utóbbinál 781. Bár a megbetegedések száma 2010-hez képest kicsit több volt, a humán trichinellózisok száma mégis alacsony szinten maradt 2009-hez ill. az azt megelőző évekhez képest. 2011-ben sertésben többször találtak *Trichinellá*-t találtak, mint 2010-ben. A kórokozó inkább vadállatokban fordult elő, gazdasági állatokban kevésbé. A megerősített humán echinococcosis megbetegedések száma 3,3%-kal nőtt, melynek oka elsősorban az *Echinococcus multilocularis*, amely kórokozó az elmúlt 5 évben egyre növekvő mértékben okozott alveoláris echinococcosist. *Echinococcus multilocularis*-t több európai ország is főként rókáiban jelentett.

Az EU-ban 2011-ben veszettséget emberben egy esetben jelentettek. Az állatokat érintő veszettségek száma 2011-ben is csökkenő tendenciát mutatott. Veszettséget főként a vadon élő állatokban mutattak ki, de pár esetben gazdasági és kedvtelésből tartott állatban is jelentkezett néhány balti államban, valamint a keleti és déli uniós tagországokban.

Az élelmiszer eredetű megbetegedések vonatkozásában összesen 5648 esetet jelentettek az Európai Unióban, ami 69553 humán megbetegedést, 7125 kórházi kezelést és 93 halálesetet eredményezett. A legtöbb megbetegedést a *Salmonella*, baktérium toxinok, a *Campylobacter* és vírusok okozták, ugyanakkor a csíráztatott magokkal összefüggésbe hozott legtöbb humán megbetegedést a Shiga-toxin termelő *Escherichia coli*/verotoxin termelő *Escherichia coli*

okozta. A legfontosabb járványt okozó élelmiszerforrás a tojás illetve a tojástermékek voltak, amelyet a vegyes élelmiszer, hal és a haltermékek követtek. Összesen 11 víz eredetű megbetegedést jelentettek, amelyet *Campylobacter*, kalicivírus, *Cryptosporidium hominis* és verotoxikus *Escherichia coli* okozott.

The European Union Summary Report on Trends and Sources of Zoonoses, Zoonotic Agents and Food-borne Outbreaks in 2011

In 2011, 27 Member States submitted information on the occurrence of zoonoses, zoonotic agents and food-borne outbreaks to the European Commission and the European Food Safety Authority. Furthermore, information on cases of zoonoses reported in humans was provided by the European Centre for Disease Prevention and Control. In addition, three European countries that were not European Union Member States provided information. The European Food Safety Authority and the European Centre for Disease Prevention and Control jointly analysed the data, the results of which are published in this annual European Union Summary Report, which covers 10 zoonoses and food-borne outbreaks.

<http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3129.htm>